

необхідні для роботи з різними категоріями клієнтів, які потребують реабілітаційних послуг;

- цикл дисциплін, що формує адаптаційну готовність фахівців соціальної сфери, що включає уміння організувати процеси адаптації клієнтів відповідно до соціальних умов, їх індивідуальних особливостей, а також уміння швидко адаптуватися до змінених соціальних умов.

Отже підготовка фахівців соціономічної сфери є важливим аспектом розвитку сучасного суспільства, оскільки вона охоплює підготовку кадрів для таких професій, як соціальні працівники, психологи, педагогічні працівники, фахівці з соціальної роботи, медичні працівники тощо. Ця підготовка спрямована підсилення професійної готовності у психологічному, медичному, соціально-психологічному аспекті.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вайнола Р.Х. Суспільно орієнтоване навчання як засіб соціалізації студентської молоді. 2022. С. 102–104.

2. Кокур О.М. Психологія професійного становлення сучасного фахівця : монографія. Київ : Інформ.-аналіт. агенство, 2012. 200 с.

3. Тюльпа Т.М. Провідні фактори професійної підготовки майбутніх фахівців соціономічних спеціальностей. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*. 2020. С. 104–112.

4. Яланська С. Психологічні аспекти розвитку толерантності особистості в освітньому середовищі. *Психологія особистості*. 2016. Т. 7. №. 1. С. 100–108.

САМОРОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ

Солодовник М. О.

Полтавський національний педагогічний університет

імені В. Г. Короленка

mashapanova2013@gmail.com

Самовиявлення учня в пізнавальній діяльності виявляється у якісному виконанні навчально-пізнавальних завдань як у навчальному, так і у позанавчальному контексті. Під час такої діяльності учень проявляє не лише взаємодію з вчителем, але й самостійні та творчі підходи. Щоб сприяти розвитку та становленню пізнавальної діяльності, вона має бути перетворена

в синергетичне поле самореалізації. Для цього учень повинен мати розвинену потребу в творчості та відповідний комплекс мислення, який включає самостійність, оригінальність, швидкість, проблемність тощо.

Натомість, самоактуалізація базується на розумінні людини як істоти, що втілює як фізичні, так і душевні-духовні аспекти, свідомо та позитивно перетворюючи навколишню реальність і, відповідно, саму себе. Самоактуалізація, заснована на гармонії духу, душі та тіла, орієнтована не лише на розумне використання потенціалу для досягнення особисто-значущих цілей, а й на активізацію цього потенціалу на благо суспільства та людства загалом [1, с. 137].

У сучасному суспільстві та освітній діяльності переважання процесів самореалізації може бути розглянуто як зміщення базових цінностей до нижчого полюсу на шкалі А. Маслоу. Ця проблема розуміється як основа соціокультурних зрушень у суспільстві, а зміни у світогляді виступають ключовим критерієм для спрямованості процесу трансформації суспільства. На основі зміщення цінностей в сферу матеріального стає актуальним питання духовної орієнтації суспільства та особистості.

Самоактуалізація, втіленням наявних здібностей в життя з метою самовираження, нерідко має практичний аспект та підпорядковується зовнішнім впливам. У свою чергу, у навчальній діяльності мета повинна бути спрямована на особистість в конкретних контекстах, що відбувається в рамках загального процесу самоактуалізації.

Саморозвиток особистості в освітньому просторі є ключовим аспектом формування сучасної освіти. Цей процес визнається не лише важливим для самої особистості, а й як стратегічний компонент розвитку суспільства. Ідея саморозвитку в освіті полягає в стимулюванні учнів до активної участі в власному навчанні та розвитку, спрямовуючи їх на самостійне вирішення завдань і досягнення свого потенціалу [2, с. 21].

Спочатку варто розглянути саме поняття «саморозвитку». Це не лише процес набуття знань, а й шлях особистісного зростання, включаючи розвиток навичок, цінностей, та підвищення самосвідомості. У контексті освіти, саморозвиток стає цілеспрямованим процесом, який враховує індивідуальні потреби, можливості та інтереси учня.

В освітньому просторі саморозвиток сприяє активній участі учнів у власному навчанні. Замість традиційної моделі передачі знань від вчителя до учня, освітній процес орієнтується на

залучення студентів до активного дослідження, дискусій та творчої діяльності. Це може включати проекти, дослідження, групову роботу та інші форми активного навчання, які сприяють розвитку критичного мислення, аналітичних навичок та творчого потенціалу.

Ключовим аспектом саморозвитку в освітньому просторі є підтримка індивідуального розвитку. Кожен учень унікальний, і підходи до навчання повинні бути індивідуалізованими, враховуючи його потреби, здібності та інтереси. Це може включати розвиток персональних навичок, саморегуляції, планування та самооцінки [3, с. 265].

Значущим аспектом саморозвитку в освітньому просторі є розвиток метапредметних навичок. Освіта повинна не лише передавати конкретні знання, а й навчати учнів навичкам, необхідним для постійного навчання та адаптації у сучасному світі. Це може включати в себе навички критичного мислення, комунікації, розв'язання проблем, творчого мислення та інші.

У цілому, саморозвиток особистості в освітньому просторі є не лише ключовим елементом ефективного навчання, але й основою для розвитку відповідальних, самостійних та творчих громадян, здатних активно впливати на своє життя та оточуючий світ.

Наші спостереження дають підстави стверджувати, що розвиток особистості має починатися з перших днів навчання в освітніх установах. Під час вивчення різних навчальних предметів змінюється світогляд, поглиблюється самопізнання та вдосконалюються відносини з оточуючими. Важливим елементом цього процесу є набуття власного досвіду в різних сферах життя, як в освіті, так і в побуті.

Формування умінь та навичок саморозвитку в особистості відбувається за допомогою розвитку механізмів саморозвитку, зокрема, через рефлексію. Одночасно вивчається роль саморозвитку у різних сферах діяльності, а елементи саморозвитку перетворюються на невід'ємні особистісні риси. Самореалізація має інтердисциплінарний характер і досліджується на перетині різних наук. Особистісна самореалізація розглядається як процес розвитку особистості через виявлення та розкриття власних здібностей, можливостей та якостей, і як результат – втілення їх у життя для досягнення позитивних та корисних результатів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дзюбко Л. В. Особливості становлення діяльнійсної самореалізації підлітків в освітньому просторі школи. Матеріали ІІ Міжнародної науково-практичної конференції «Генеза буття особистості». К. : ДГІ «Інформаційно-аналітичне агентство», 2017. С. 136–137.

2. Авдєєва С. В. Виховна система школи творчого зростання особистості. *Виховна робота в школі*. 2012. №8. С. 20–34.

3. Мар'яненко Л. В. Психологічна структура самореалізації учнів в навчально-пізнавальній діяльності. *Актуальні проблеми психології*: зб. наук. праць Інституту психології НАПН України ім. Г. С. Костюка. Психологія навчання. Генетична психологія. Медична психологія. Т. 10. Вип. 28. К., 2016. С. 264–273.

РОЗВИТОК УСВІДОМЛЕНОСТІ ПСИХОЛОГА ЯК МЕХАНІЗМ САМОРЕГУЛЯЦІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ

Степаненко Н. П.

*Державний заклад вищої освіти «Університет менеджменту освіти»
НАПН України (м. Київ)
nataliastepanenko0602@gmail.com*

Вивчення питання саморегуляції психолога в умовах війни, стабільних та перехідних життєвих ситуаціях є актуальним напрямком в сучасних психологічних дослідженнях. За останні роки стрімко зростає інтерес до феномену усвідомленості, адже попередні результати досліджень українських та зарубіжних учених підтверджують ефективність психологічної допомоги на основі усвідомленості з різними групами населення, які зазнали травми, позитивний вплив на емоційну та поведінкову саморегуляцію, психологічне здоров'ям та благополуччям. Про це свідчать наукові праці Д. Кабат-Зінна, Р. Раяна, К. Брауна та інших). В Україні цей напрям також активно вивчається (Т. Гера, В. Зликов, З. Максимович, М. Миколайчук, О. Христук, О. Давидова, Л. Терлецька, І. Медінцов та ін.). Актуальність розвитку усвідомленості для психологів зумовлена необхідністю пошуку індивідуально-психологічних засобів для оптимізації психологічного стану в ситуації тривалої війни, підвищення ефективності у роботі, розвитку особистісної ресурсності.

У результаті теоретичного аналізу наукових джерел виявити та обґрунтувати особливості змісту та специфіки феномену усвідомленості та його зв'язок із саморегуляцією.